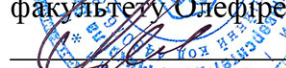

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного
факультету Олещенко Т.О.

(підпис)

«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«Специфічні розлади особистості»

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

ОПП «Практична психологія»

Шифр за навчальним планом ВВ2.03

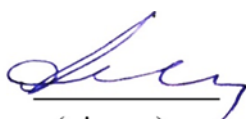
Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Специфічні розлади особистості» затвердженої на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова

Розробник: **Унінець І.М.**, доктор філософії (Ph.D), професор кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

«30» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Митник О.Я.

I. Опис дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> Пояснювально-ілюстративні методи.
Спеціальність 053 Психологія	Загальна кількість годин -90		
Освітній рівень: магістр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	Інтерактивні методи: <i>мікрвикладання, інверсії, емпатії, інциденту</i> Методи проблемного викладу. Рольові ігри. Розв'язування психологічних завдань.
	Лекції:		
	-	6	
Статус дисципліни: вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		<i>Форми поточного контролю</i> Модульні контрольні роботи, колоквиум
	-	6	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-ий	-	-	Модульні контрольні роботи, колоквиум
	Індивідуальна робота:		
Семестр: 3-й	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (4год.) - аудиторне: - самостійна робота:	-	78	<i>Форма підсумкового контролю</i> Залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
<i>Мова навчання – українська</i>			
<i>Передумови навчання</i> основи психотерапії			

Предметом вивчення навчальної дисципліни є визначення основних проявів та особливостей специфічних розладів особистості для надання допомоги таким клієнтам/пацієнтам.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психодіагностика», «Основи психотерапії», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Специфічні розлади особистості» є формування у студентів професійних знань, умінь та навиків, які сприятимуть у наданні допомоги майбутнім фахівцям щодо роботи з клієнтами, які мають специфічні розлади особистості.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Специфічні розлади особистості» є:

- засвоєння студентами змісту основних особливостей, що характеризують кожен тип розладу особистості ;

- розкрити суть кожного типу, що має специфічні розлади особистості, а саме: «Параноїдний», «Нарцисичний», «Істеричний», «Мазохістичний», «Маніакальний», «Обсесивно-компульсивний», «Шизоїдний», «Депресивний», «Асоціальний (соціопатичний)»;
- засвоєння методів діагностики для роботи з кожним типом особистості, що має специфічні розлади;
- визначення ролі психолога-консультанта у процесі консультування осіб зі специфічними розладами особистості;
- охарактеризувати інформаційне та технологічне забезпечення консультативного процесу з клієнтами, які мають специфічні розлади особистості.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p> <p>СК13. Здатність розробляти тренінги, вести супервізії; створювати певні завдання розвивального характеру; психологічну експертизу.</p> <p>СК14. Здатність організувати власну діяльність і конструктивну взаємодію між психологом та клієнтами та останніх між собою, управляти дискусією.</p> <p>СК15. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивовувати.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
1	Модуль 1. «Загальні риси та характерні ознаки кожного типу специфічних розладів особистості»					
2.	Тема 1. Суть і особливості прояву «Параноїдного», «Нарцисичного», «Мазохистичного» та «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.	2	1	1		12
3.	Тема 2 Суть і особливості прояву «Шизоїдного», «Маніакального», «Обсесивно-компульсивного» та «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.	2	1	1		12
4.	Тема 3. Суть і особливості прояву «Депресивного» та «Асоціального (соціопатичного)» специфічних розладів особистості.	2	1	1		12
5.	Разом за змістовим модулем 1	6	3	3		36
6.	Модуль 2 «Стратегія психотерапевтичної роботи з клієнтами/пацієнтами, що мають специфічні розлади особистості»					
7.	Тема 1. Умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами.	2	1	1		14
8.	Тема 2. Диференційно-змістовний аналіз конфліктів та ресурсів	2	1	1		14
9	Тема 3. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з кожним із типів, що мають специфічні розлади особистості.	2	1	1		14
10.	Разом за змістовим модулем 2	6	3	3		42
Разом:		12	6	6		78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	<p>Модуль 1. «Загальні риси та характерні ознаки кожного типу специфічних розладів особистості» Тема 1. Суть і особливості прояву «Параноїдного», «Нарцисичного», «Мазохистичного» та «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. <p>Тема 2. Суть і особливості прояву «Шизоїдного», «Маніакального», «Обсесивно-компульсивного» та «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. <p>Тема 3. Суть і особливості прояву «Депресивного» та «Асоціального (соціопатичного)» специфічних розладів особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. 	<p>6</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

	<p>Модуль 2 . «Стратегія психотерапевтичної роботи з клієнтами/пацієнтами, що мають специфічні розлади особистості»</p> <p>Тема 1. Умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. <p>Тема 2. Диференційно-змістовний аналіз конфліктів та ресурсів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. <p>Тема 3. Суть і особливості прояву «Депресивного» та «Асоціального (соціопатичного)» специфічних розладів особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7]; • додаткові: [1]. 	<p>6</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
--	---	--	--

4.2. Плани семінарських та практичних занять

Модуль 1. «Загальні риси та характерні ознаки кожного типу специфічних розладів особистості»

Тема 1 Суть і особливості прояву «Параноїдного», «Нарцисичного», «Мазохистичного» та «Істеричного» типу специфічних розладів особистості.

1. Основна характерологія прояву «Параноїдного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Нарцисичного» типу специфічних розладів особистості.
3. Основна характерологія прояву «Мазохистичного» типу специфічних розладів особистості.
4. Основна характерологія прояву «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Тема 2. Суть і особливості прояву «Шизоїдного», «Маніакального», «Обсесивно-компульсивного» та «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.

1. Основна характерологія прояву «Шизоїдного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Маніакального» типу специфічних розладів особистості.
3. Основна характерологія прояву «Обсесивно-компульсивного» типу специфічних розладів особистості.
4. Основна характерологія прояву «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.

Рекомендовані
інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Тема 3. Суть і особливості прояву «Депресивного» та «Асоціального (соціопатичного)» специфічних розладів особистості.

1. Основна характерологія прояву «Депресивного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Асоціального (соціопатичного)» типу специфічних розладів особистості.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Модуль 2 . «Стратегія психотерапевтичної роботи з клієнтами/пацієнтами, що мають специфічні розлади особистості»

Тема 4. Умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами.

1. Основні умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами
2. Специфічні особливості формування певного типу особистості зі специфічними розладами

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

1. Тема 5. Диференційно-змістовний аналіз конфліктів та ресурсів.

1. Дослідження ДАО
2. Карта ресурсів
3. Локалізація та сфера переробки конфліктів

Рекомендовані інформаційні джерела:

- **основні:** [1, 2, 3];
- **додаткові:** [4,5].

Тема 6. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з кожним із типів, що мають специфічні розлади особистості.

1. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з невротичною характерологією особистості
2. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з психотичною характерологією особистості
3. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з прикордонною характерологією особистості

Рекомендовані інформаційні джерела:

- **основні:** [1, 2, 3];
- **додаткові:** [4,5].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

1. Аналіз літературних джерел з теми дослідження та написання конспектів.
2. Написання рефератів.
3. Розв'язання психологічних задач.

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Основна характерологія прояву «Параноїдного» типу специфічних розладів особистості.	Демонстраційна практи..з. 1 (модуль 1)
2.	Основна характерологія прояву «Нарцисичного» типу специфічних розладів особистості.	Демонстрація та обговорення практи..з. 2(модуль 1)
3.	Основна характерологія прояву «Мазохістичного» типу специфічних розладів особистості.	Демонстраційна практи. з. 1 (модуль 1)
4.	Основна характерологія прояву «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.	Презентація на практи..з. 2(модуль 1)
5.	Основна характерологія прояву «Шизоїдного» типу специфічних розладів особистості.	Демонстрація та обговорення на практи..з. 3(модуль 1)
6.	Основна характерологія прояву «Маніакального» типу специфічних розладів особистості.	Презентаційна практи.з. 4 (модуль 1)
7.	Основна характерологія прояву «Обсесивно-компульсивного» типу специфічних розладів особистості.	Демонстраційна лаб..з. 1 (модуль 1)
8	Основна характерологія прояву «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.	Презентаційна практи.з. (модуль 1)
9	Основна характерологія прояву «Деперсивного» типу специфічних розладів особистості.	Презентаційна практи.з. (модуль 1)
10	Основна характерологія прояву «Асоціального (соціопатичного)» типу специфічних розладів особистості.	Презентаційна практи.з. (модуль 1)
11	Основні умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами	Презентаційна практи.з. (модуль 2)
12	Специфічні особливості формування певного типу особистості зі специфічними розладами	Презентаційна практи.з. (модуль 2)
13	Дослідження ДАО	Презентаційна практи.з. (модуль 2)
14	Карта ресурсів	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
15	Локалізація та сфера переробки конфліктів	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
16	Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з невротичною характерологією особистості	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)

17	Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з психотичною характерологією особистості	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
18	Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з прикордонною характерологією особистості	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)

Вказівки до виконання ІНДЗ

Мета творчої роботи — виявити рівень засвоєння студентами фундаментальних понять спецсемінару «Специфічні розлади особистості». Тему творчої роботи визначає викладач. Практичне завдання – описати алгоритм самопомоги при переживанні стресового стану, використовуючи практичні знання курсу.

Теми ІНДЗ

1. Основна характерологія прояву «Параноїдного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Нарцисичного» типу специфічних розладів особистості.
3. Основна характерологія прояву «Мазохістичного» типу специфічних розладів особистості.
4. Основна характерологія прояву «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.
5. Основна характерологія прояву «Шизоїдного» типу специфічних розладів особистості.
6. Основна характерологія прояву «Маніакального» типу специфічних розладів особистості.
7. Основна характерологія прояву «Обсесивно-компульсивного» типу специфічних розладів особистості.
8. Основна характерологія прояву «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.
9. Основна характерологія прояву «Деперсивного» типу специфічних розладів особистості.
10. Основна характерологія прояву «Асоціального (соціопатичного)» типу специфічних розладів особистості.
11. Основні умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами
12. Специфічні особливості формування певного типу особистості зі специфічними розладами
13. Дослідження ДАО
14. Карта ресурсів
15. Локалізація та сфера переробки конфліктів
16. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з невротичною характерологією особистості
17. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з психотичною характерологією особистості
18. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з прикордонною характерологією особистості

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль включає в себе:

- тестування (на початку кожного лекційного заняття, як контроль засвоєних студентами знань);
- самостійна робота (самостійний пошук інформації, написання ІНДЗ);
- оцінювання активної роботи під час семінарських та лабораторних занять;
- модульні контрольні роботи.

Завдання до контрольної роботи.

Модульна контрольна робота № 1 (приклад)

1. Основна характерологія прояву «Параноїдного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Нарцисичного» типу специфічних розладів особистості.

3. Основна характерологія прояву «Мазохістичного» типу специфічних розладів особистості.
4. Основна характерологія прояву «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.
5. Основна характерологія прояву «Шизоїдного» типу специфічних розладів особистості.
6. Основна характерологія прояву «Маніакального» типу специфічних розладів особистості.
7. Основна характерологія прояву «Обсесивно-компульсивного» типу специфічних розладів особистості.
8. Основна характерологія прояву «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.
9. Основна характерологія прояву «Деперсивного» типу специфічних розладів особистості.
10. Основна характерологія прояву «Асоціального (соціопатичного)» типу специфічних розладів особистості.

Модульна контрольна робота № 2 (приклад)

1. Основні умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами
2. Специфічні особливості формування певного типу особистості зі специфічними розладами
3. Дослідження ДАО
4. Карта ресурсів
5. Локалізація та сфера переробки конфліктів
6. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з невротичною характерологією особистості
7. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з психотичною характерологією особистості
8. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з прикордонною характерологією особистості

5.2. Форма підсумкового контролю успішності навчання

залік

Питання до заліку:

1. Основна характерологія прояву «Параноїдного» типу специфічних розладів особистості.
2. Основна характерологія прояву «Нарцисичного» типу специфічних розладів особистості.
3. Основна характерологія прояву «Мазохістичного» типу специфічних розладів особистості.
4. Основна характерологія прояву «Невротичного» типу специфічних розладів особистості.
5. Основна характерологія прояву «Шизоїдного» типу специфічних розладів особистості.
6. Основна характерологія прояву «Маніакального» типу специфічних розладів особистості.
7. Основна характерологія прояву «Обсесивно-компульсивного» типу специфічних розладів особистості.
8. Основна характерологія прояву «Аутистичного» типу специфічних розладів особистості.
9. Основна характерологія прояву «Деперсивного» типу специфічних розладів особистості.
10. Основна характерологія прояву «Асоціального (соціопатичного)» типу специфічних розладів особистості.
11. Основні умови формування певного типу особистості зі специфічними розладами
12. Специфічні особливості формування певного типу особистості зі специфічними розладами
13. Дослідження ДАО
14. Карта ресурсів
15. Локалізація та сфера переробки конфліктів
16. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з невротичною характерологією особистості
17. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з психотичною характерологією особистості
18. Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з прикордонною характерологією особистості

Критерії оцінювання знань студентів

1. Грамотність використання термінологічного апарату
2. Логічність викладу матеріалу
3. Обізнаність з науковою літературою по темі

4. Повнота висвітлення матеріалу у виступі
5. Творчі здібності до розкриття теми, висвітлення проблеми при виконанні практичних завдань.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	10	3	30
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	20	2	40
максимальна кількість балів 100			

Залік 100 б.

Теми				Суть і особливості прояву «Параноїдного», «Нарцисичного».	Суть і особливості прояву «Шизоїдного», «Маніакального», «Обсесивно-компульсивного» та	Суть і особливості прояву «Депресивного» та	Умови формування певного типу особистості зі специфічними	Диференційно-змістовний аналіз конфліктів та ресурсів.	Особливості стратегії психотерапевтичної роботи з кожним із типів, що мають специфічні розлади особистості.	
Модулі	I модуль					II модуль				
Самостійна робота						ІНДЗ				
Поточний контроль	МКР № 1					МКР №2				
Підсумковий контроль	залік									

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: учб. Посібник. – Харків: Фоліо, 1996.
2. Волженцева, Ірина Вікторівна Загальна психологія (курс лекцій з навчальними тестовими завданнями) [Текст] : навч. посіб. у 2 ч. для студентів ЗВО спец. 053 Психологія, 012 Дошк. освіта / Ірина Волженцева, Наталія Харченко ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Переяслав : Домбровська Я. М., 2021 . Ч. 1. - 2021. - 393 с.
3. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с..
4. Глива Є. Вступ до психотерапії: навчальний посібник / Є. Глива. – К.: Кондор; Острог: Острозька академія, 2009. – 530 с.
5. Кальницька, Юлія Сергіївна. Соціальна психологія в Україні. Друга половина ХІХ- початок ХХ століття [Текст] : навч. посіб. (хрестоматія) / Юлія Кальницька ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 264 с
6. Клейнман, Пол. Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше [Текст] / Пол Клейнман ; [пер. з англ. Ю. Кузьменко]. - Харків : КСД, 2021. - 240 с.
7. Митник О.Я. Психологія навчання як цілісного творчого процесу / О.Я. Митник // Відкритий урок – 2005. – № 23–24. – С. 34 – 36.
8. Пеньковська, Н. М. Основи психологічного консультування в методи позитивної психотерапії : навчально-методичний посібник / Н. М. Пеньковська, Р. В. Шептицький. – Тернопіль: Крок, 2014. – 268 с.

Допоміжна

9. Пеньковська Н. Методологічний аналіз теорії особистості в позитивній психотерапії/Н.Пеньковська, В.Дишлевук//Позитум Україна. – 2013. - №5 – С. 85-94
10. Patterson C. H. Counseling and psychotherapy: Theory and practice/C.H.Patterson. – New York: Harper&Row, 1959. -178p.
11. Омельченко, Вікторія Вікторівна Соціальна психологія та конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / В. В. Омельченко ; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. - Харків : ХНУРЕ, 2020 . Ч. 1 : Соціальна психологія : навч. посіб для студентів усіх спец. і форм навч. - 2021. - 173 с.
12. Ткаченко, Олександр Анатолійович. Психологія акмеологічного розвитку особистості [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01 / Ткаченко Олександр Анатолійович ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. - Київ, 2021. - 44 с.
13. Климчук, Віталій Олександрович. Психологія посттравматичного зростання [Текст] : монографія / В. О. Климчук ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 156, [1] с.

Інтернет-ресурси

14. https://stud.com.ua/85543/psihologiya/metodika_vikladannya_psihologiyi

15. http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/metodika_vikladannya_psihologii.html
16. <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b>
17. <http://www.nbuv.gov.ua/>-Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського.
18. <http://upsihologa.com.ua/>- портал професійних психологів України «У психолога».